

ще реши, че съм болна и ще накара мъжа ми да ме изхвърли... Не, той не иска да раждам всяка година, най-много да имаме още едно дете. Той ми дава пари за аборт, но така може да се хвали пред приятелите колко му е гъсто семето... “ (Самоков, 23-годишна жена с две деца, завършила 9-ти клас).

„Спирали се ползват от по-високообразованите и от тези, които са излизали в чужбина, но повечето не го правят. Някои чрез аборта доказват на мъжа си и неговата рода, колко много го обичат – дават от кръвта си за неговото удоволствие... “ (фокус група с лекари, Столипиново, Пловдив, 2007 г.)

По този начин именно възпроизводството на патриархалния ред и мъжкото господство в ромските махали създава сериозни проблеми със свръхконтрола върху женското тяло и поведение, с налагането на ранните бракове и ранните раждания като норма, с жертването на репродуктивното здраве на жените в името на мъжкото удоволствие и суета. Проектите, насочени към повишаване на сексуалната култура и към създаване на умения за семейно планиране, биха имали успех само ако са ориентирани едновременно към младите жени и мъже, както и към свекървите. Единственият сигурен начин за промяна в репродуктивното поведение в общността са повишаването на образователното равнище на младите роми и осъществяването на сериозни промени в целия им начин на живот, свързани с равноправното им социалното включване предимно в пазара на труда, но също и в гражданската сфера. Само разкриването на широк спектър от възможности за успешна трудова и социална реализация на ромските мъже и жени ще доведе до постепенно преосмисляне на патриархалните ценности.

Грижи за децата

Изследването „Здравето и ромската общност: анализ на ситуацията в Европа“ предоставя интересни сравнителни данни за разпределението на грижите за децата в ромските семейства (виж табл. 19):